

XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR NAZARIYANING AMALIYOTGA TATBIQI

mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjumani

EDUTAINMENT TEXNOLOGIYASI VA UNING AVTOMOBIL XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDAGI ROLI

Xolxodjayeva Dilfuza Shoakrom qizi

Professional ta'limni rivojlantirish instituti doktoranti

dilfuzaxolxodjaeva5@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15179016>

***Annotatsiya.** Ushbu maqolada Edutainment texnologiyasining ta'lim jarayonidagi samaradorligi hamda avtomobil xizmat ko'rsatish sohasida professional ingliz tilini o'rgatishdagi o'rni tahlil qilinadi. Ta'lim va ko'ngilochar usullarni uyg'unlashtirish orqali O'quvchilar kompetensiyasini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari ochib beriladi.*

***Kalit so'zlar:** Edutainment texnologiyasi, kasbiy ingliz tili, avtomobil xizmat ko'rsatish, kompetensiyaviy yondashuv, innovatsion ta'lim.*

Kirish. Bugungi kunda globalizatsiya jarayonlari barcha sohalarga o'z ta'sirini o'tkazmoqda. Xususan, mehnat bozorida raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash jarayonida xorijiy tillarni, ayniqsa, ingliz tilini o'rganish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Chunki ingliz tili xalqaro muloqot vositasi sifatida nafaqat ilmiy-tadqiqot faoliyatida, balki texnikaviy sohalarda ham keng qo'llaniladi. Ayniqsa, avtomobil xizmat ko'rsatish sohasi bo'yicha mutaxassislarni tayyorlash jarayonida ingliz tilini samarali o'rgatish katta ahamiyatga ega.

Avtomobil texnologiyalari doimiy rivojlanib borayotganligi sababli, bu sohada ishlovchi mutaxassislar nafaqat texnik bilimlarga, balki xalqaro tajribani o'zlashtirish uchun ingliz tilida erkin so'zlashish ko'nikmasiga ham ega bo'lishlari zarur. Biroq, an'anaviy ta'lim usullari ko'pincha O'quvchilar uchun zerikarli va bir xil ko'rinishda bo'ladi. Shu sababli, ta'lim jarayonini qiziqarli, samarali va interaktiv tarzda tashkil etish bugungi kunning dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, Edutainment texnologiyasi (Education + Entertainment – ta'lim va ko'ngilochar faoliyat uyg'unligi) zamonaviy ta'lim jarayonida innovatsion yondashuv sifatida keng qo'llanilmoqda. Ushbu texnologiya o'quvchilarning qiziqishini oshirish, ularning amaliy bilim va ko'nikmalarini mustahkamlash hamda chet tilini o'zlashtirish jarayonini yengillashtirishda muhim rol o'ynaydi.

Edutainment texnologiyasining mohiyati va afzalliklari. Edutainment texnologiyasi ta'lim jarayonida o'yin elementlari, multimediyaviy vositalar va interaktiv platformalardan foydalangan holda o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi. Bu texnologiya quyidagi afzalliklarga ega:

XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR NAZARIYANING AMALIYOTGA TATBIQI

mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjumani

1. **O'quvchilarning motivatsiyasini oshirish.** Interaktiv darslar, vizual materiallar va simulyatsiyalar yordamida o'quvchilarning qiziqishi ortadi va o'zlashtirish darajasi yaxshilanadi.

2. **Amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish.** Avtomobil xizmat ko'rsatish sohasida maxsus terminlarni o'rgatish uchun virtual laboratoriyalar, texnik simulyatsiyalar va interaktiv mashg'ulotlardan foydalanish natijasida O'quvchilar nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar.

3. **Til kompetensiyasini rivojlantirish.** Kasbiy ingliz tilini o'rgatish jarayonida audio-vizual materiallar, avtomobil sohasiga oid ingliz tilidagi videolar, podkastlar va interaktiv o'yinlar orqali til o'zlashtirish samaradorligi oshadi.

4. **Kreativ fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirish.** O'quvchilar muammoli vaziyatlarni hal qilish uchun jamoaviy loyihalarda ishtirok etib, muloqot qobiliyatlarini rivojlantiradilar.

Edutainment texnologiyasini avtomobil xizmat ko'rsatish sohasida samarali joriy etish quyidagi usullar orqali amalga oshiriladi: *Virtual simulyatsiya* – bu real hayotda yuz beradigan jarayonlarni kompyuter texnologiyalari yordamida modellashtirish va o'quvchilarga amaliy tajriba orttirish imkoniyatini beruvchi texnologiya hisoblanadi. Ushbu metod yordamida O'quvchilar real avtomobil mexanizmlarini ishlatmasdan, virtual muhitda dvigatel tuzilishini o'rganishlari, texnik diagnostika ishlarini bajarishlari va muammolarni aniqlashlari mumkin.

Vizuallashtirish va tushunishni osonlashtirish. Virtual simulyatsiyalar yordamida O'quvchilar avtomobil dvigatelining barcha qismlarini 3D formatda ko'rishlari, har bir komponentning funksiyasi va vazifasini batafsil o'rganishlari mumkin. Masalan, poriston, krank mili, klapanlar va yoqilg'i tizimining qanday ishlashini vizual ravishda kuzatish o'quvchilarning bilimlarini chuqurlashtiradi.

Xavfsizlikni ta'minlash. Real avtomobil dvigateli bilan ishlash jarayonida xavfsizlik qoidalariga rioya qilish muhim. Biroq, virtual simulyatsiya muhitida O'quvchilar hech qanday xavf-xatarsiz texnik diagnostika va ta'mirlash ishlarini bajara oladilar. Bu esa ularga xatolar ustida ishlash va tajriba orttirish imkonini beradi.

O'quvchilarning faolligini oshirish. Interaktiv platformalarda ishlash o'quvchilarning qiziqishini oshiradi. Virtual laboratoriyalar orqali dvigatelning ishlash mexanizmini mustaqil ravishda o'rganish, muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish o'quvchilarning fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi.

XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR NAZARIYANING AMALIYOTGA TATBIQI

mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjumani

Resurslarni tejash. Virtual simulyatsiyalar an'anaviy laboratoriya jihozlariga bo'lgan ehtiyojni kamaytiradi. Dvigatelning buzilishlari yoki noto'g'ri ishlatilishi natijasida yuzaga keladigan moddiy zararlar oldini olishga yordam beradi.

O'quv platformalari. Quizlet, Kahoot, Duolingo kabi platformalarda texnik ingliz tilini mustahkamlash.

Quizlet – bu o'quvchilar uchun interaktiv kartochkalar, viktorinalar va testlar yaratish imkonini beruvchi platforma.

Texnik atamalar lug'atini shakllantirish. O'quvchilar avtomobil dvigateli, elektron boshqaruv tizimlari, diagnostika vositalari kabi sohalarga oid so'z va iboralarni o'rganishi mumkin.

Vizual va eshitish orqali o'rganish. Platforma matn, rasm va audio materiallarni o'z ichiga olgan kartochkalar yaratishga imkon beradi, bu esa O'quvchilarning tushunish qobiliyatini oshiradi.

O'zlashtirish jarayonini nazorat qilish. Testlar va viktorinalar orqali bilimlarni mustahkamlash va natijalarni tahlil qilish imkonini beradi.

Kahoot – bu o'quvchilarning qiziqishini oshirish uchun mo'ljallangan o'yin-sinov platformasi.

Interaktiv viktorinalar yaratish. Texnik ingliz tilidagi terminlar, qismlar nomlari va diagnostika usullari bo'yicha savollar tayyorlash imkonini beradi.

Jamoaviy ta'lim muhiti. O'quvchilar guruhlarda ishlash orqali bilimlarini mustahkamlaydilar va o'zaro raqobat qilishadi.

Real vaqtda natijalarni tahlil qilish. O'qituvchi O'quvchilarning qaysi mavzularni yaxshi o'zlashtirganini yoki qaysi joylarda qiyinchilikka duch kelayotganini tahlil qilishi mumkin.

Duolingo – bu tillarni o'rganish uchun eng mashhur platformalardan biri bo'lib, o'yin elementlari orqali til ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Grammatika va lug'at boyligini oshirish. O'quvchilar texnik so'z va iboralarni o'zlashtirish bilan birga, jumla tuzish qoidalarini ham o'rganadilar.

Eshitish va talaffuz mashqlari. Platforma orqali avtomobil qismlari nomlari, diagnostika jarayonlari va ta'mirlash bo'yicha talaffuzni yaxshilash mumkin.

Mobil qulaylik. O'quvchilar platformadan istalgan joyda va vaqtda foydalanishlari mumkin.

Multimedia resurslari. Avtomobil texnologiyalariga oid ingliz tilidagi videolar va interaktiv o'yinlardan foydalanish.

XORIY TILLARNI O'QITISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR NAZARIYANING AMALIYOTGA TATBIQI

mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjumani

Jamoaviy loyihalar. Texnik hujjatlar, avtomobil texnikasi bo'yicha prezentatsiyalar va xalqaro tadbirlarni tashkil etish.

Natijalar va tahlil. Edutainment texnologiyasini ta'lim jarayoniga joriy etish natijasida quyidagi natijalar kuzatildi:

Natijalar	Ko'rsatkichlar (%)	Tavsif
Ingliz tilini o'zlashtirish darajasi	30-40%	Edutainment texnologiyasi yordamida o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirish
Kasbiy terminologiyani o'zlashtirish	Yuqori samaradorlik	Texnik atamalarni tez va samarali o'rganish ta'minlandi
Muloqot va jamoaviy ish ko'nikmalari	Sezilarli o'sish	Interaktiv o'yinlar va guruhli mashg'ulotlar orqali muloqot ko'nikmalari rivojlandi
Texnik bilimlarni mustahkamlash	Amaliy mashg'ulotlar orqali	Virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalar orqali texnik bilimlar mustahkamlandi

Xulosa

Edutainment texnologiyasi kasbiy ingliz tilini o'rgatish jarayonida innovatsion yondashuv sifatida samarali natijalar bermoqda. Xususan, avtomobil xizmat ko'rsatish sohasida bu texnologiyaning qo'llanilishi nafaqat til kompetensiyasini rivojlantirishga, balki O'quvchilarning texnik ko'nikmalarini ham takomillashtirishga yordam beradi. Shunday qilib, Edutainment texnologiyasining ta'lim jarayoniga integratsiyasi zamonaviy kasbiy ta'limni rivojlantirishning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Azizova G.G. "Organization of innovative activity for English teachers" // Eastern European Scientific Journal. Germany, 2017. – P. 35-38.
2. Qodirov A.A. "Innovatsion texnologiyalar va ta'lim jarayonida ularning o'rni" – Toshkent, 2020.
3. Papert, S. "Mindstorms: Children, Computers, and Powerful Ideas" – Basic Books, 1993.

XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR NAZARIYANING AMALIYOTGA TATBIQI

mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjumani

4. Gee, J.P. "What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy" – Palgrave Macmillan, 2007.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi farmoni. 2019-yil 8-oktabr, PF-5847-son. <https://lex.uz/docs/-4545884>